

Bonnie &

Clyde

UNDERVISNINGSMATERIELL

av Hege Ravdal og Oddvar Hægeland

FOTO: JONATHAN VIVAAS KISE

VELKOMMEN TIL TEATERMAGI!

Hvorfor skal man gå på teater når man kan sitte hjemme og se hva man vil når man vil?

Det er et spørsmål som ligger bak flere av oppgavene i dette undervisningsmaterialet til forestillingen Bonnie & Clyde med Riksteatret. Det finnes gode «skolesvar» på spørsmålet: Teater er her og nå, samspill mellom skuespillere og publikum, man er mange som opplever noe sammen og spesielle elementer som hører til dramasjangeren. Vi vil likevel bygge opp en forventning om noe unikt og magisk som det er vel verdt å reflektere over på forhånd. Fasiten vil den enkelte likevel sitte med etter at vi har sett forestillingen, men vi er trygge på at "Bonnie & Clyde" er en framsyning som kommer til å «røre deg, engasjere deg og få deg til å reflektere!» som Riksteatret skriver i presentasjonen av forestillingen. Vi vil med dette opplegget slå et slag for teateret og for teatermagien!

Opgavene er laget etter et plukk og miks prinsipp. Vi vil likevel anbefale å bruke flere av forberedelsesoppgavene for å bygge opp forventningen, for vi tror dette kommer til å bli minneverdig.

Vi tenker at ingen fag har monopol på den gode teateropplevelsen. Derfor er heller ikke oppgavene fagspesifikke selv om norsk, historie, engelsk, medie- og kommunikasjonsfag, drama, musikk og psykologi er fag som det er lett å finne læreplanmål som «forsvarer» å bruke tid på en teaterforestilling.

Likevel: Når det handler om «gnistrende kjærlighet, dragingen mot det ulovlige, klassekamp og håpet om et bedre liv» som Riksteatret så fengende skriver, så handler det vel så mye om opplevelse, relevans og engasjement som et fagstoff som skal bli lært. Da er vi tilbake til teatermagien: Hva er det, og hvorfor er dramasjangeren så sterk og slitesterk? Alle som har hatt med en skoleklasse på teater, vet at det fungerer. Det må vi både reflektere over og utforske nærmere. Bonnie & Clyde er en forestilling som er et veldig godt utgangspunkt for dette fordi hovedpersonene var unge, gale og myteomspunne. Og de hadde familie.

For et utgangspunkt!

Når det gjelder skriveoppgavene etter forestillingen, er det selvfølgelig ikke meningen at elevene skal gjøre alle. Som med de andre oppgavene, er elever og lærere frie til å plukke og mikse som de vil. Skal skriveoppgavene bli brukt i norsk eller engelsk, vil vi anbefale lærerne å lage noen vurderingskriterier og/eller sjekklister.

Når det gjelder organisering, har vi tenkt at den enkelte lærer vet best hva som fungerer i sin gruppe.

Derfor har vi heller skrevet noen tekster som utgangspunkt for samtale, refleksjoner og oppgaver av ulike slag. Tekstene i seg selv kan gjerne bli brukt i klassesamtaler uavhengig av oppgavene som hører til dem da de har en del spørsmål som ikke alltid blir svart på. Hvis tekstene er litt vanskelige, kan lærerne gjerne parafasere dem og bruke dem som utgangspunkt for sine egne opplegg. Det er ellers mange måter å organisere oppgavene på, men stasjonsarbeid har ofte vist seg å fungere godt. Det går til og med an å flytte noen av forberedelsesoppgavene til etter forestillingen eller omvendt. Her må den enkelte lærer og skoleklasse selv finne ut hva som er interessant og kan fungere. For noen kan det f.eks. være riktig å bruke god tid på forhånd for så bare å ha en oppsummerende klassesamtale i etterkant med fokus på selve teateropplevelsen.

Lykke til, og god teatermagi til dere alle sammen!

Hege Ravdal og Oddvar Hægeland

SONDREY & SIRI BLACK
Clyde & Bonnie

Bruk undervisningsmaterialet digitalt

Med hensyn til miljøet har vi valgt å lage et undervisningsmaterieell som er tilpasset digitale flater, og ikke print. Undervisningsmaterialet består av interaktive lenke som fører deg videre til materialets vedlegg.

TEATERFORESTILLINGEN

BONNIE & CLYDE

En actionfylt og musikalsk reise – bak mytene om det legendariske kjæresteparet!

De levde sammen, ranet sammen, drepte sammen og døde sammen. Bonnie og Clyde var uatskillelige. Hadde de noensinne mulighet til å velge et annet liv?

Opplev Heidi Gjermundsen Broch, Sondrey, Siri Black, Jakob Stabell og Chris Masters i en spektakulær teaterforestilling om gnistrende kjærlighet, dragingen mot det ulovlige, klassekamp og håpet om et bedre liv. Og om mødre og fedre som aldri snudde barna sine ryggen.

Regissør og koreograf Belinda Braza lager visuelt eksplosive forestillinger som kombinerer lyd, lys, popmusikk, og dans på en unik måte. "Bonnie & Clyde" er en forestilling som vil røre deg, engasjere deg og få deg til å reflektere.

PÅ SCENEN

Siri Black
Skuespiller

Sondrey
Skuespiller

Heidi G. Broch
Skuespiller

Jakob Stabell
Skuespiller

Chris Masters
Skuespiller

KUNSTNERISK TEAM

Belinda Braza
Regissør, koreograf og tekstbidragsyter

Clement Irbil
Scenograf og lysdesigner

Ingrid Nylander
Kostymedesigner

Myrna Braza
Komponist, lyddesigner og musikalsk ansvarlig

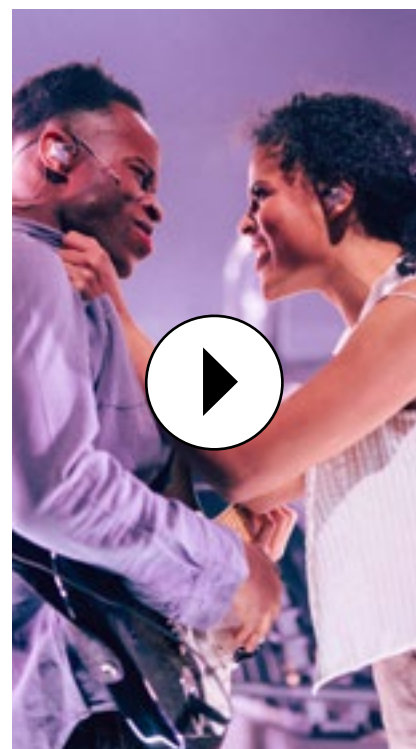
Thomas "TomTom" Haugland
Komponist, lyddesigner og musikalsk ansvarlig
Cici Henriksen
Dramaturg

Hanna Asefaw
Tekstbidragsyter

Kristofer Blindheim Grønskag
Tekstbidragsyter

Øyvind Løype
Assisterende lysdesigner

Silje Vigerust Vinjar
Produsent

'Klikk' på foto for visning av trailer

MINA HADJIAN OM BONNIE & CLYDE

Teaterforestillingen gir deg historien om Bonnie & Clyde. Målet vårt er ikke å fortelle «alt», men vi håper du blir med på en musikalsk teaterreise som vil røre, engasjere og få deg til å reflektere.

Har du lyst til å høre flere røverhistorier?

Røverradion er Norges eneste radioprogram laget av innsatte innenfor murene i norske fengsler. I Norge blir man dømt til frihetsberøvelse, men ikke til berøvelse av ytringsfriheten. Hvordan er det egentlig å sitte i fengsel? Og hvem er de som gjør det? Røverradion gir deg nye perspektiver og livserfaringer når de innsatte, politikere og samfunnsaktører må ta ansvar for valgene de har tatt.

HØR MINAS BONNIE & CLYDE **HER**

HØR RØVERRADION **HER**

TEMA 1: TEATERMAGI

Et teater er bare en bygning. En scene bare et stykke gulv omgitt av vegger på tre sider. Der den fjerde veggen skulle stått, sitter du – slik at du både er tilskuer og «medspiller» i det som skjer på scenen. Gjennom det som skjer der, blir publikum transportert til et parallelt univers – en annen verden.

Teater er en motgift til passiv underholdning, ensomheten og soloopplevelsen du får av å stirre inn i den lille, personlige skjermen din (mobil, PC eller TV). Teater er ikke bare underholdning der og da. Det er en levende disiplin. Det favner om flere typer yrker, og det spiller en viktig rolle i kulturen vår. Teater er gammelt, og teater er ungt.

Å fortelle historier for hverandre er en grunnleggende handling som mennesker har gjort bestandig, selv før teateret oppstod! Historiefortelling er skapende, og det bringer mennesker sammen i et fellesskap. Fortellingen på teaterscenen går for seg gjennom skuespillerne, og når de levendegjør historien, kan vi i publikum få rømme fra det virkelige livet utenfor teateret en stund og liksom ramle oppi det som skjer der fremme. Det gode teater er regissert, men like levende som om det var spontant og ekte. Noe blir skapt på scenen rett foran øynene våre!

Teatermagien er å kunne dele den opplevelsen med andre rundt seg, høre gispene og sukkene, kanskje også snufsene, kjenne varmen fra mennesker som sitter nokså tett sammen i halvmørket, kjenne de der uten å måtte kjenne de før og etter, sanser de uten å måtte forholde seg til hver enkelt eller se dem i øynene, men likevel dele en sanselig stund med dem. Der vi alle sitter, er vi medsamsvorne: Vi er enige om å være der i den stunden og liksom glemme alt annet. For et premiss! Hvor ellers får vi til det?

Sammen skaper publikum og skuespillerne akkurat den forestillingen. Selv om den er regissert, og de samme ordene, versene og sangene blir fremført hver kveld, er det likevel noe improvisert over denne prosessen. «Dagens meny» er litt forskjellig fra gårsdagens, øyeblikkets inspirasjon der fremme litt annerledes i dag enn sist uke, og publikum er aldri nøyaktig det samme. Filosofen Heraklit sa at «man kan ikke to ganger gå ned i den samme elva», for elva og mennesket endrer seg evig. Likeså teaterforestillingen – som heller ikke blir dyppet i samme publikum to ganger.

Levende forestillinger appellerer både til tanker og hjerter. Et ungt publikum blir utfordret av å se karakterene så nær og så levende. Kanskje de ser noe av seg selv i karakterene, eller ser noen som er helt ulike seg selv? Uansett blir de endret av selve opplevelsen.

OPPGAVE: HVA ER TEATERMAGI?

Under følger tre ulike videoer fra YouTube som kan være med å illustrere dette med teatermagi. Se og hør to til tre videoer og diskuter først sammen hvorfor teater kan være fascinerende og engasjerende. Etterpå kan klassen lage en stor veggplakat med tittelen «Teatermagi». På den skal det stå setninger og stikkord som får frem det unike ved teateret og teateropplevelsen. I tillegg kan dere gjerne være kreative ved å illustrere med å bruke bilder fra ulike kilder.

SE PROLOG MED KENNETH BRANAGHS **HER**

Prologen av Kenneth Branaghs (regissør og hovedrolle) spesielle film Henry V fra 1989. Stilisert filmatisering av Shakespeares historiske stykke. (fra 0:00 til 3:44). En illustrasjon av at teater er et parallelt univers og at vi deltar som aktivt publikum.

SE PRODUKSJONSPRESENTASJON **HER**

Se produksjonspresentasjonen av Bonnie & Clyde fra 20. november 2023. Dette er et strømmeeopptak med litt dårlig kvalitet når det gjelder både lyd og bilde, men legg merke til hva som blir sagt om teatermagi og hva dere kan forvente, bla. av musikk (dere kan hoppe frem til 4:50)

SE FORESTILLINGENS TRAILER **HER**

TEMA 2: BAKTEPPET, ELLER BAK TEPPET

Det finnes veldig mange kilder til Bonnie og Clydes liv og det de gjorde. En god og interessant kilde er episoden om Bonnie & Clyde i NRKs podkastserie, "Historiske kjendiser" fra 2022.

For å få litt bakgrunnsinfo kan dere høre episoden og/eller lese teksten «Historien om Bonnie & Clyde».

LYTT TIL NRKS "HISTORISKE KJENDISER" **HER**

Historien om Bonnie & Clyde

Flere sider

Det er flere sider til historien om Bonnie og Clyde: En salig blanding av historiske fakta, myter, oppspinn, overdrevne rapporter og emosjonelle anekdoter. Det er kan hende den ideelle oppskriften på udødelighet. Det finnes mange andre eksemper i menneskets historie om dem som vokste («larger than life») etter døden og svever videre som myteomspunne, glorifiserte (eller forhatte, for den saks skyld) og på mange måter overnaturlige mennesker. Man trenger ikke hente frem profeter en gang, for det finnes keisere, konger, prinsesser, erobrere og skuespillere i stort monn å ta av.

Hvordan skreller vi vekk det som er myter, og finner frem til essensen i det som var det virkelige levende mennesket – av «kjøtt og blod» som det så poetisk heter? I tilfellet Bonnie og Clyde, vår aktuelle gangsterduo: Går det an å skille de to, eller ble de i de to årene de var på rømmen og i de 90 årene som har gått etterpå smeltet sammen til udelelige dramatiske personae?

Videre kan vi spørre oss om det var det de selv ønsket: to sjeler, en tanke? Det får vi aldri vite, men spekulasjon er vårt «name of the game», så vi gjør det. I sin egen samtid skapte de seg i alle fall roller og spilte dem slik skuespillerne gjør for oss på scenen. De levde i sitt eget parallelle univers og koreograferte sine egne scenarier, med unntak av den aller siste makabre scenen da bilen de satt i ble gjennomboret av over 150 kuler.

Perpetuum mobile?

I to år kjørte Bonnie og Clyde rundt i Texas og nærliggende delstater i stjålne biler. De levde et slags vagabondliv, uten fast bosted, uten langvarige planer og til slutt uten særlig håp om at det fantes en framtid for dem. De var innom hjemstedene sine innimellom. Familie var alltid veldig viktig for dem – ifølge familiemedlemmer, og ifølge handlingene deres. De var stadig tilbake til Dallas der de hadde slekt. De stoppet for bensin og

mat. Og medisin – for Bonnie hadde konstante smerter i beinet og behov for smertestillende etter en bilulykke der hun fikk batterisyre over det ene beinet og alvorlige brannskader som resultat. Resten av livet – det korte hun hadde igjen, haltet hun tydelig, og iblant bar Clyde henne i stedet for at hun måtte gå selv.

Ellers var de i bevegelse stort sett hele tiden, i en tilsynelatende endeløs serie med loops- verken på vei vekk fra noe eller til noe: Bak dem, en stadig lengre kriminell løpebane, et og annet bankran, men flest ran av bensinstasjoner og småtyveri. Bak dem også et økende antall mord, mest av politifolk, men også noen sivile. Foran dem lå ikke andre muligheter enn å bli tatt til fange, skutt eller fengslet og kanskje møte døden i den elektriske stol.

De få fotografiene vi har av dem, viser de fantasiene de levde ut som gangstere. De ble funnet da noen filmruller de hadde reist fra i all hast ble fremkalt. Der i fremkallingsvæsken oppstod de i all sin oppstilte gangsterprakt. Biler, klær, våpen, kyss... og Bonnie med sigar i munnen, men hun røykte ikke sigar i virkeligheten. Det som var ekte, var at de to var forelsket i hverandre og at de var på rømmen. De dyrket sin sammenflettede skjebne, og de var villige til å følge hverandre koste hva det koste ville. Ferden fortsatte.

Hvem var de, hver for seg?

Bonnie var både skoleflink og kreativ (hun skrev bla. dikt), drømte om et liv som skuespiller. Hollywood skinte i vest, og mange drømte om det livet de så på film. Det ble med drømmen. Som mange andre tenåringsjenter giftet hun seg da hun var 16 år. Håpet var å finne en som kunne forsørge henne. Realiteten var at han snart satt i fengsel for tyveri. Hun skilte seg aldri. Da hun døde, var hun en gift kvinne, men det var ikke Clyde hun var gift med.

Clyde ville bli musiker. Han var god på gitar og på saksofon. Gitaren måtte han dra fra da de var på rømmen. Saksofonen ble funnet i «dødsbilen» sammen med diverse våpen. Han var fattig og sulten. De hadde lite, og var mange i familien. Snart satt han fengselet for tyveri.

Clyde ble utsatt for et alvorlig seksuelt overgrep da han satt inne i det beryktede Eastham Prison Farm. Etter episoden drepte han medfangen som hadde utført overgrepet. Det ble trolig et vendepunkt i Clydes liv. Han hugget av seg to tær ved hjelp av en medfange for å slippe tvangsarbeidet fangene ble utsatt for. To uker senere var han ute. Moren hadde klart å skaffe ham prøveløslatelse siden fengselet var overfylt. Ifølge nær familie var han endret som menneske da han kom ut derifra.

OPPGAVE: ROLLESPILL

Lag et rollespill i grupper på fire og fire der dere spiller ut hvordan det kan ha vært for familiene å se og høre om det som skjedde med barnene deres. Velg enten familien til Bonnie eller til Clyde og fordel roller (mor, far, søsken).

HEIDI G. BROCH & SIRI BLACK
Emma Parker & Bonnie

TEMA 3: USA I MELLOMKRIGSTIDA

Det å ikke ha noen fremtid, og svært lite fortid å skryte av heller, er ikke noe vi kjenner så godt til nå i dag i Norge. I sørstatene i USA i 1934 var det så altfor godt kjent av veldig mange. Folk var generelt fattige etter flere år med sviktende avlinger, tørke, børskrakk (1930), flytting og arbeidsløshet. Utdanning var det bare et fåtall som kunne håpe på. Barneårene sine hadde Bonnie og Clyde under det som heter «The Great Depression» - den store depresjonen.

OPPGAVE: *Utfordre historielæreren din eller en annen lærer som er interessert i historie til å holde et 20 minutters kræsjkurs om USA i mellomkrigstiden. Hva kjennetegnet samfunnet? Hvordan var konteksten rundt Bonnie og Clyde? Hvis ingen tar utfordringen, er det mange fine ressurser på nett det går an å bruke for å finne svar på spørsmålene.*

TEMA 4: ET TEATER SOM ET HELT TEAM

Teatermagien blir skapt av et helt team av folk

Skuespillere og sangere har jobben sin i rampelyset, bokstavelig talt. Det er de øynene våre følger. Det er de vi hører. Men de er ikke alene!

Naturligvis er det en teatersjef, en regissør, en scenograf, en dramaturg, komponist og en koreograf. Det er folk som jobber med markedsføring og med billettsalg. Det er et filmteam og fotografer som lager trailere og PR-bilder som skal ut på nettsiden. Det er en HMS-ansvarlig, for teater er ikke for amatører, som man sier, og alle må ha det trygt der de jobber. Det er også en hel gjeng – et team – som har designet og produsert de effektene som utgjør forestillingens sceniske signatur – alt som sammensatt er unikt for akkurat denne forestillingen. De er med fra starten og er med på å utvikle den helheten som et teaterstykke krever. De jobber bak kulissene og smyger svartkledd over scenen, flytter på en mikrofon her eller setter opp en ny rekvisitt der. De jobber også i verksteder, i garderobes, i trailere, i en stige og hengende oppunder taket.

Hvem er de? Kunne det vært noe for deg? (Se neste side)

Tekniker (lyd, lys, audiovisuelt):

Sceneteknikere med peiling på elektrisk, AV-utstyr, miksing, akustikk, lyssetting, spesielle effekter (røyk og lyden av bilmotor, skudd, tordenbrak, vind, mm). Disse teknikerne finnes bak eller på siden av scenen under forestillingen – med et heftig skjema de skal følge – for å få dette til å fungere sømløst. Du ser dem ikke så mye, men de er 100% til stede, og de kjenner forestillingens gang like godt som skuespillerne der fremme. Det er folk som er komfortable med metervis med kabler, et tonn lyskastere, filtre, mikrofoner, høyttalere, miksepulter, PC-styring med mer.

Snekker og maler:

Enhver plattform, ethvert hus med vegger, rom, dører, vinduer og trapper i et teaterstykke må lages, eller i det minste bli satt sammen. Ofte må det kunne demonteres, flyttes og bli satt opp igjen mange ganger. Riksteatret er et omreisende teater og alt skal bli satt opp, tas ned og flyttes fra by til by. Det må være nøye planlagt, og det må tåle denne behandlingen.

Kostymedesign og produksjon:

Kostyme skal designes. De skal bli sydd og tilpasset hver enkelt skuespiller. De skal organiseres og merkes, og de skal være på plass for raske skift. Kostymedesigneren må vite hvordan man fremhever noe, og kan hende bevisst undertrykke noe annet. Hun eller han må vite hvordan og hvor man finner den spesielle teksten, de vintage-plaggene, sko til alle på scenen osv.

Hår og sminke:

Teatersminke er ikke hverdagssminke! De kaller ikke sminkører for «make-up artist» for ingenting. Ei heller er det helt vanlige frisører, for her skal det ofte være parykker, løsskjegg og løsbart. Blod, sår... Du kan tenke deg!

Scenograf:

Våpen!? Bonnie og Clyde stjal sine, men en rekvisitør kan jo ikke det! Hvordan får man tak i det? Det skal helst se ekte ut. Og så den bilen, da! Hvor kom den fra? Og hvordan i all verden fant de på å demontere den underveis i forestillingen? Sette et piano inni den?

Oppgave: Utforsk jobbspekteret ved et teater

Velg deg en stilling som ligger nær din egen fagretning, eller en fagretning som du synes lyder utfordrende og ser interessant ut. Lag en så realistisk stillingsbeskrivelse som du kan, og fortell om hvordan du tenker at du ville taklet en slik jobb. Kanskje nettopp DU har en fremtid innen teaterverdenen?

TEMA: FORVENTNINGER

OPPGAVE: Skriv et forventningsnotat på en halv side.

Et forventningsnotat er en tekst der du skriver hva du forventer når du skal se Bonnie & Clyde. Det gjør du på bakgrunn av den informasjonen du har, forberedelsesoppgavene du har gjort og det helhetsinntrykket du til nå har fått. Læreren for gruppa kan gjerne plukke ut et par-tre tekster som så blir lest opp.

Underveis i forestillingen

Her er noen spørsmål du kan ha i bakhodet når du er i teateret:

- Hvordan vil du karakterisere stemningen?
- Hvilket samspill er det mellom publikum og skuespillere?
- Hvordan gir publikum respons på det som skjer?
- Er det forskjell på hvordan de voksne og ungdommer gir respons og hvordan de er som publikum?
- Hvilke virkemidler legger du mest merke til?
- Hva er sammenhengen mellom musikken og historien som blir fortalt gjennom spillet ellers?
- Hvordan samvirker de ulike teaterelementene som lys, lyd, rekvisitter og kostymer for å fortelle historien?

TEMA: MUSIKK OG LYRIKK

Etter forestillingen

Det blir sagt at musikk er snarveien til menneskets hjerte. Musikk har en sentral plass i forestillingen Bonnie & Clyde.

Oppgave 1: Musikkens rolle i stykket

Ha en klassesamtale gjerne organisert som en sirkelsamtale der dere diskuterer hvilken rolle musikken spiller i stykket.

Oppgave 2: Illustrer låten

Velg en av sangene i spillelisten til regissør Belinda Braza eller den nyskrevne låta «Vinn eller forsvinn». Illustrer sangen ned på et papir. Du kan velge teknikk, men for at det ikke skal ta for lang tid er det lurt å velge noe som tørker med en gang.

LYTT TIL "VINN ELLER FORSVINN" **HER**

LYTT TIL BRAZAS SPILLELISTE **HER**

SIRI BLACK & SONDRÉY

Bonnie & Clyde

TEMA: IKONISKE GJENSTANDER OG MINIMALISME

- Les først teksten «Ikke bare en bil!»

Ikke bare en bil!

Dette med bilen er verdt å reflektere mye over. Det var ingen tilfeldig bil. Den har sin egen historie. Den «levde» lenge etter at Bonnie og Clyde var døde. På scenen spiller den nesten solo som et svenografisk element. Den står der som en monolitt, som om den krever å bli regnet som en medspiller, den også. Det er et bevisst valg av scenograf og regissør, naturligvis, og et valg som kan få oss til å tenke på teatralisk minimalisme. Minimalismen var et fenomen som startet i funkistida. 1930-årene var funksjonalismens glansperiode. Borte var det overlesede interiøret fra århundreskiftet og de to første tiårene etter. Det forsvant med korsettet og det store oppsatte håret, pidestallen og de tunge fløyelsportierene med store gulldusker.

Arkitekten Van der Rohe var den første som brukte slagordet: «Less is more», eller «Mindre er mer» på norsk. [Dette handler om ta bort det uvesentlige og gi plass og oppmerksomhet til det som er viktig.](#)

Helt moteriktige i funksjonalismens gullalder. Bonnie og Clyde kledde seg moteriktige. Hun hadde kort, bølgete hår, brukte strikket beret på hodet, midiskjørt og moderne sko. Hun ønsket seg jo helst til Hollywood. Clyde var like fasjonabelt kledd i dobbeltspent dress og hatt. 1930-årene så slutten av «The Great Depression» i USA. Nesten ingen hadde mye penger, men selv om de hadde lite å rutte med ville de svært nødig se fattige ut. Dette vokste Bonnie og Clyde opp med.

Tilbake til Forden. Bilen ble også et viktig statussymbol. Samtidig som flere og flere eide biler, kjørte til og med også kvinner rundt i sine egne. DEN bilen – dødsbilen – stjal Clyde fra ei kvinne, Ruth Warren. Scenen med lite annet foruten en gammel bil kan minne om en teaterform fra antikkens Hellas der det eneste scenografiske elementet var ei dør. Oratorens monolog – dels poetisk og dels retorisk – ble deklamert foran denne døra. Paraklavistryron heter formen. Det var romantisk, til og med erotisk, det som ble deklamert. Det handlet om å stå foran den utvalgte sin lukkede dør og pøse ut sin ensidige, lidenskapelige kjærlighet. Det er også ganske likt Romeo under balkongen til Julie, eller prinsen under vinduet til Rapunzel i tårnet: Håpet, bønnen, begjæret etter at hun skulle vise seg, ble først deklamert til et stykke arkitektur.

Texas Rangers-karene, Hamer og Gault, som jaget etter Bonnie og Clyde og som ventet på alle de stedene de hadde besøkt langs et kronglete, støvete nettverk av veier, håpte like inderlig at bilen til paret – den fine, stjalne Ford V8 – skulle dukke opp, og at Bonnie og Clyde skulle åpenbare seg for dem. De var nær ved å gi opp da det endelig skjedde. Der kom til slutt selveste bilen og kjørte rett opp i «fanget» på dem!

Clyde var alt annet enn likegyldig når det gjaldt bilen. Han stjal biler, opptil flere stykker, men aldri tilfeldige biler og alltid biler han ønsket seg. Han skrev brev til Henry Ford i 1934 – med stavfeil og det hele (se under) – der han priste Ford-bilene og ganske nonchalant fortalte om hvorfor akkurat han satte sånn pris på dem. Det er vel nokså usannsynlig at vi skulle ha skrevet brev til sjefen for Toyota eller Skoda og fortalt hvor mye vi setter pris på bilene de lager? Clyde levde og døde i Ford V8.

Handwritten on paper: **Tulsa, Okla 10th April**

Mr Henry Ford Detroit, Mich. Dear Sir: - While I still have got breath in my lungs I will tell you what a dandy car you make. I have drove Fords exclusively when I could get away with one. For sustained speed and freedom from trouble the Ford has got ever other car skinned and even if my business hasen't been strickly legal it don't hurt anything to tell you what a fine car you got in the V8 - Yours truly Clyde Champion Barrow

Folkemengden svermet om bilen i det den ble taua inn til byen etter at Bonnie og Clyde var blitt skutt. Den ble gjenstand for rettssak og senere skilsmisssak mellom dem som eide den da Clyde stjal den! [Den ble utstilt med kulehull og blodige seter intakt. Andre som ville profitere skjøt hull i flere like biler, stilte dem ut som karnevalsobjekt rundt omkring og forsvarte hardnakket at det var den ekte bilen de hadde.](#)

Da filmen "Bonnie and Clyde" kom ut i 1967, dukket enda flere i stykkerskutte gamle rekvisittbiler opp i underholdningsverdenen. Myten levde, og den ble fornyet sammen med filmens popularitet. Den opphavlige «dødsbilen» (engelsk: «death car») finnes fremdeles. I år er den 90 år gammel! Den står utstilt i et glassmonter i et lite kasino i Nevada. Eierne av kasinoet kjøpte bilen i 1988 for svimlende US \$250,000. Det blir sagt at minst 6 andre «death cars» fremdeles er utstilt rundt omkring i USA. [En av dem har en makaber historie å fortelle: for å få bilen til å se mest mulig ekte ut, plasserte eieren flere kyllinger inni bilen før han skjøt den i stykker slik at seter og vinduer skulle være tilstrekkelig blodig tilsølt.](#)

Så det er kanskje ikke så rart at hovedscenografien er en bil, men i bilen står det noe annet som blir igjen.

Spørsmål til samtale og diskusjon:

- Hva har Riksteatret oppnådd ved å ha en bil som blikkfang og hovedscenografi?
- Hva er viktig og uvesentlig når vi lager teater? Hvor går streken for dem som lager designet? Hvor mye må man vise for å skape den rette atmosfæren på scenen, og hvor mye kan man overlate til publikums fantasi?
- Hvor lite er det mulig å bruke og fremdeles oppnå en ønsket effekt?
- Hvordan bidro minimalismen i scenerommet til å sette fokus på replikker og skuespillerne?
- Hvorfor tror dere at det ble mindre og mindre igjen av bilen i løpet av forestillingen? Hva oppnådde Riksteatret med det?
- Så var det pianoet i bilen: Hva gjør det der, og hva kan det stå for?

TEMA: FILM VS. TEATER

Oppgave: Se filmen "Bonnie & Clyde" fra 1967 med Faye Dunaway og Warren Beatty i hovedrollene.

Filmen vant to Oscar og har blitt stående som det mest kjente portrettet av mange andre fremstillinger av Bonnie og Clyde. Ha så en sirkelsamtale der dere diskuterer både filmen og forestillingen. La det være en åpen samtale der utgangspunktet er en sammenlikning. Hva gjorde mest inntrykk? Var det samme historie som ble fortalt? Prøv å samtale om de likhetene og ulikhetene som dere observerte.

CHRIS MASTERS
Skuespiller

TEMA: HELTER OG ANTIHELTER

«De skal huske vårt navn»

Bonnie og Clyde er trolig historiens første superkjendiser. De var på alle forsider i avisene, og folk snakket om dem og fulgte med på hva som skjedde med dem. Da de raserte Texas og nærliggende stater, var de ikke bare jaget av politi, men av helt vanlige mennesker. Dette var før Facebook, TikTok og Instagram. Folk hadde kanskje en radio. De leste papiraviser, og de lyttet til det som kom «through the grapevine»- på folkemunne. Sladder, rykter og hvisking. Det som kom «through the grapevine» om Bonnie og Clyde til folket, var mest som ild i tørt gress. Der de stoppet på sin ville vei, dukket folk opp for å få et glimt av heltene sine.

Da de var skutt og drept, gikk folk amok. Folk var helt gale og grep etter de døde kroppene, klærne og håret til Bonnie og Clyde, der de fremdeles satt i den gjennomskutte bilen. Ei dame klarte i å klippe en lokk av håret til Bonnie. En mann forsøkte å skjære av øret til Clyde. De mest iherdige fans ville ha suvenirer fra heltene sine. Da Clyde skulle bli bisatt, kom det 15 000 mennesker. 20 000 deltok i Bonnies begravelse.

Spørsmål:

- Hva om Bonnie og Clyde hadde levd i dag? Hva tror du ville ha skjedd? Hvordan hadde saken om dem kommet til syne i sosiale medier? Hvordan tror du de selv ville ha brukt sosiale medier? Samtal om disse spørsmålene i klassen. Lag deretter individuelt et fiktivt innlegg i et valgfritt sosialt medium. Du kan velge om du vil være for eller mot Bonnie og Clyde eller være selve paret.
- Finnes det personer i dag som på samme måten er både helter og antihelter? Hva er det ved dem som gjør at de får en slik dobbel rolle? Her er et par tips hvis du ikke kommer på noen: Donald Trump og Andrew Tate.

Skriveoppgaver

1. Bonnie og Clyde. De levde ikke lykkelig alle sine dager. Historien var skjebnefull, kan hende med et forventet utfall? Her kommer klisjeene og de kløktige titlene som perler på en snor. «Larger than life» - større i døden enn i livet? «Lev farlig, dø ung, bli et pent lik»- uvisst hvem som først kom med utsagnet. «Lev og la dø»- tittelen på en James Bond-film. Alle liker en lykkelig slutt, men hva er det med den ulykkelige slutt, eller den slemme skjebne, som likevel fascinerer oss mennesker?

Skriv en kronikk om romantisering av det vonde og døden der du tar utgangspunkt i historien om Bonnie og Clyde.

Hva er en kronikk? *En kronikk er en opplysende og gjerne argumenterende tekst med et tidsperspektiv. Dvs. at den ofte belyser temaet den tar opp med flere historiske eksempler (tidsperspektiv).*

2. Det er mange eksempler på folk som dør «før sin tid» - dvs. som unge, lovende – og som blir idoliserte etter at de er døde. Slik går de ikke ut av historien, men bekrefter sin rolle i den.

Skriv et essay med tittelen «De døde, men døde ikke likevel» der du nevner minst to konkrete personer utenom Bonnie og Clyde – historiske eller fra vår egen samtid. Er det noen likhetstrekk i historiene deres? Kan du finne ut hvorfor de har blitt så kjente? Finnes det likhetstrekk i hvordan de fikk sin post mortem status?

Kommer du ikke på noen kan du gjerne søke opp noen av disse personene: Den unge farao Tut Ankh Amun, Anne Frank, James Dean, Natalie Wood, Marilyn Monroe, Elvis Presley, Diana, River Phoenix, Amy Winehouse, Heath Ledger, Tim Bergling (Avicii).

3. Bonnie skrev selv et dikt om historien til henne og Clyde. Diktet heter «The end of the line». Les diktet, og skriv en tekst der du analyserer hvilket bilde hun tegner av seg selv og Clyde. Sammenlikn dette bildet med det du ellers vet om dem og hva som skjedde.

Diktet kan leses på neste side.

The end of the line

*You've read the story of Jesse James
Of how he lived and died
If you're still in need of something to read
Here's the story of Bonnie and Clyde.*

*Now Bonnie and Clyde are the Barrow Gang,
I'm sure you all have read
how they rob and steal and those who squeal
are usually found dying or dead.*

*There's lots of untruths to these write-ups
They're not so ruthless as that
Their nature is raw, they hate all law
Stool pigeons, spotters, and rats.*

*They call them cold-blooded killers
They say they are heartless and mean
But I say this with pride, I once knew Clyde
When he was honest and upright and clean.*

*If a policeman is killed in Dallas
And they have no clue or guide
If they can't find a fiend, just wipe the slate clean
And hang it on Bonnie and Clyde.*

*There's two crimes committed in America
Not accredited to the Barrow Mob
They had no hand in the kidnap demand
Nor the Kansas City Depot job.*

*A newsboy once said to his buddy
"I wish old Clyde would get jumped
In these hard times we'd get a few dimes
If five or six cops would get bumped."*

*The police haven't got the report yet
But Clyde called me up today
He said, "Don't start any fights, we aren't
working nights, we're joining the NRA."*

*From Irving to West Dallas viaduct
Is known as the Great Divide
Where the women are kin, and men are men
And they won't stool on Bonnie and Clyde.*

*If they try to act like citizens
And rent a nice flat
About the third night they're invited to fight
By a sub-gun's rat-tat-tat.*

*But the laws fooled around and taking him down
and locking him up in a cell
'Til he said to me, "I'll never be free,
So I'll meet a few of them in hell."*

*The road was so dimly lighted
There were no highway signs to guide
But they made up their minds if all roads were blind
They wouldn't give up 'til they died.*

*The road gets dimmer and dimmer
Sometimes you can hardly see
But it's fight man to man, and do all you can
For they know they can never be free.*

*From heartbreak some people have suffered
From weariness some people have died
But all in all, our troubles are small
'Til we get like Bonnie and Clyde.
They don't think they're tough or desperate
They know the law always wins
They've been shot at before, but they do not ignore
That death is the wages of sin.*

*Some day they'll go down together
And they'll bury them side by side
To few it'll be grief, to the law a relief
But it's death for Bonnie and Clyde.*

Bonnie & Clyde – Kildeliste

- [Biography. «Bonnie and Clyde: 9 Facts About the Outlawed Duo», 12. juni 2020](#)
- [Biography. «Bonnie Parker- Clyde, Quotes & Death», 6. mai 2021](#)
- [Biography. «Clyde Barrow», 14. februar 2020](#)
- [Bird, Tyson. «What Do We Really Know About Bonnie and Clyde and Their Legacy in Dallas?» Texas Highways \(blog\), 24. september 2020](#)
- [«Bonnie and Clyde Death Car Controversy Takes Center Stage for Upcoming Anniversary | Hemmings». Åpnet 22. januar 2024](#)
- [Clayton, Jeff. «Teaching Film 02: Bonnie and Clyde». A Different Fish \(blog\), 3. februar 2022](#)
- [«Here's Where Bonnie And Clyde's Car Is Today». Åpnet 22. januar 2024](#)
- [«Prisons: History- Modern Prisons». Åpnet 22. januar 2024](#)
- [TIME. «The True Story Behind the Netflix Movie The Highwaymen», 15. mars 2019](#)

Ta med deg din gjeng med elever på teater!

Riksteatret tilbyr gunstige priser for skoleklasser. Skoleklasseprisen er 120,- + billettavgift per elev/lærer. **Ta kontakt med oss for din bestilling.**

(*) Vær oppmerksom på at det er et begrenset antall billetter.
Førstemann til mølla!

LES MER OM TEATERFORESTILLINGEN **HER**

Besøk i klasserommet!

Ønsker du og din klasse besøk av én eller flere skuespillere i klasserommet?
Vi planlegger så godt som det er mulig. Ta gjerne kontakt med oss.

Julie Vold Bjørkamo
jv@riksteatret.no

